

Διάλογος

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Πρόλογος (με ορισμό)

Διάλογος είναι η «διά-λόγος» ανταλλαγή απόψεων, ιδεών και συναισθημάτων που αποσκοπεί στην ενημέρωση, στην εξέταση ενός θέματος, στη λήψη ορθών αποφάσεων, στην πειθώ ή απλώς στην εξωτερίκευση της ψυχικής μας διάθεσης και των σκέψεών μας.

Ανάλυση της έννοιας

Ορισμός και διευκρίνισή της

«Διάλογος σημαίνει διασταύρωση των εκφραστικών μέσων (λέξεων, προτάσεων, συλλογιστικών δομών) και διαμέσου αυτών συνάντηση της λογικής δραστηριότητας των διαλεγόμενων. Στο διάλογο λοιπόν έχουμε όχι αντιδικία αλλά ζεύξη λογικών δυνάμεων, όχι πολεμική λόγων αλλά συμμαχία λογικών όντων. Και είναι αυτόν το ότι η συμμαχία κατορθώνει για το φωτισμό του θέματος περισσότερο από όσα οι σύμμαχοι χωριστά· άλλον το αποτέλεσμα που προκύπτει είναι και ποιοτικά ανώτερο». (Φ.Κ. Βώρος)

Μεταξύ ποιων μπορεί να διεξαχθεί διάλογος

- ⇒ Μεταξύ ατόμων, για να εκφράσουν, να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματά τους, τις γνώσεις, τις ιδέες, τις πεποιθήσεις τους και να επικοινωνήσουν.
- ⇒ Μεταξύ διδασκόντων και διδασκόμενων.
- ⇒ Μεταξύ κοινωνικών ομάδων, για να ανταλλάξουν γνώσεις, ιδέες, εμπειρίες και να

αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά διάφορα κοινωνικά προβλήματα ή και να συνδιαλαγούν.

- ⇒ Μεταξύ πολιτών και εξουσίας για τη λήψη σωστών αποφάσεων, την προώθηση και τη διεκπεραίωση των κοινών υποθέσεων, τον καθορισμό των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που έχει ο πολίτης και, γενικότερα, για την άσκηση της εξουσίας με δημοκρατικό τρόπο.
- ⇒ Μεταξύ κρατών για τη διευθέτηση διαφορών, τη σύναψη συμφωνιών, τη συνεργασία και την ειρηνική συνύπαρξή τους.

Πότε ο διάλογος θεωρείται επιτυχής

Η επιτυχία ενός διαλόγου εξαρτάται από το βαθμό εκπλήρωσης των σκοπών για τους οποίους διεξάγεται. Γενικά, ένας διάλογος μπορεί να θεωρηθεί επιτυχής, εφόσον:

- ⇒ Φέρνει σε επικοινωνία τους ανθρώπους.
- ⇒ Διαλύει παρεξηγήσεις και συμφιλιώνει.
- ⇒ Συμβάλλει στην αντιμετώπιση προβλημάτων.
- ⇒ Μορφώνει τον άνθρωπο και τον βοηθάει να βρίσκει την αλήθεια.

Από ποιες προϋποθέσεις εξαρτάται η επιτυχής έκβαση ενός διαλόγου

- ⇒ Από τη δυνατότητα όλων των συνομιλητών να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους, από το δικαίωμα, δηλαδή, της ισηγورίας και της παρηγοίας.
- ⇒ Από το σεβασμό προς το συνομιλητή και τις προσωπικές του απόψεις, από την ειλικρίνεια, την εντιμότητα, τη διαλλακτικότητα, την καλοπροαίρετη διάθεση και την ευγένεια των συνομιλητών.
- ⇒ Από την έλλειψη προκατάληψης και μισαλλοδοξίας.
- ⇒ Από τις γνώσεις, την πνευματική κατάρτιση, την ευστροφία και την οξύνοια των διαλεγόμενων.
- ⇒ Από την ευχέρεια των συνομιλητών να εκφράζουν τις απόψεις τους με τρόπο ακριβή, σαφή, περιεκτικό, καίριο (ετοιμολογία) και εύστοχο.
- ⇒ Από τη σφαιρική θεώρηση και την ενδεδειγμένη έρευνα του θέματος που συζητιέται.
- ⇒ Από την τεκμηρίωση των απόψεων που εκφράζονται, τα επιχειρήματα που προβάλλονται.

- ⇒ Από την οργάνωσή του, την οικονομία του χρόνου, την τήρηση της τάξης, της σειράς λόγου.

Αξία του διαλόγου

- ⇒ Επικοινωνούν μεταξύ τους οι άνθρωποι.
- ⇒ Διαδίδονται γνώσεις και ιδέες.
- ⇒ Περιγράφονται και αναλύονται η ομορφιά, οι αξίες και τα χρέη της ζωής.
- ⇒ Προοδεύει η επιστήμη.
- ⇒ Αποκαλύπτεται η αλήθεια.
- ⇒ Πνευματική και γλωσσική καλλιέργεια.
- ⇒ Καταγγέλλονται και αποτρέπονται οι αυθαιρεσίες και η βία.
- ⇒ Ενισχύεται το δημοκρατικό πολίτευμα. «Ο διάλογος είναι απαρχή και ουσία της δημοκρατίας», και όσοι είναι απόλυτα βέβαιοι για τις γνώμες τους δεν κάνουν για τη δημοκρατία». (Ε. Παπανούτσος)
- ⇒ Συμφιλίωση, συναίνεση, ανεκτικότητα, πειθώ, άρση με ειρηνικό τρόπο των παρεξηγήσεων, των διαφορών και των αντιθέσεων.
- ⇒ Λαμβάνονται σωστές αποφάσεις.
- ⇒ Επιλύονται προβλήματα.

Επιβεβαίωση της αξίας του διαλόγου

- ⇒ Είναι θεμελιώδες συστατικό του δημοκρατικού βίου. (Μπορεί να γίνει ιδιαίτερη, αλλά σύντομη, αναφορά στην άμεση δημοκρατία της αρχαίας Αθήνας και τη θέση του διαλόγου σ' αυτήν: «Τίς αγορεύειν βούλεται;»).
- ⇒ Από τις καθημερινές μας συναναστροφές.
- ⇒ Από την απονομή δικαιοσύνης («Μηδέ δίκην δίκας πριν αν αμφοίν μύθον ακούλογιά»). [Μην απονείμεις δικαιοσύνη, προτού ακούσεις και την κατηγορία και την απολογία].
- ⇒ Από τις διεθνείς σχέσεις.